

Vastaus Suvi Karhun ja 22 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan ystävyyskaupunkien tarkastelusta

VD/1590/00.02.00.03/2022

RV/VK/EV/EJ

Suvi Karhu sekä 22 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaalla on 12 ystävyyskaupunkia, joista 9 on Euroopassa. Ystävyyskaupunkiperinne nykymuodossaan alkoi toisessa maailmansodassa. Vantaan ystävyyskaupunkisuhteet ovat yhtä lukuun ottamatta solmittu ennen 1990-lukua.

Maailma, jossa elämme, on kokenut monenlaista myllerrystä sitten 2000-luvun alun. Jotkut valtiot ovat luisuneet totalitääriin suuntaan. On erityisen huolestuttavaa, jos maailmalla on valtioita, jotka toteuttavat laajamittaista vähemmistöjen sortoa, perustamalla uudelleen koulutusleirejä, pahoinpitelemällä, vainoamalla, pakottamalla pakkotyöhön ja jopa teettämällä pakkosterilisaatioita. Puhumattakaan lukuisista muista ihmisoikeusloukkauksista, koskien esimerkiksi siirtotyöläisten asemaa. Lukuisat ihmisoikeusjärjestöt sekä länsimaat ovat jo vuosien ajan yrittäneet tuoda esiin näitä todella julmia, järjestelmällisiä ja laajoja ihmisoikeusrikkouksia.

Historiasta löytyy tapauksia, joissa ystävyyskaupunkisuhteita on peruutettu erinäisistä syistä. Esimerkiksi 2012 Nanjing katkaisi ystävyyskaupunkisuhteet Nagoyaan, sillä Nagoyan pormestari toi esiin mielipiteitään koskien Nanjingin joukkomurhia toisessa maailmansodassa. 2013 Italian kaupungit Milano, Venetsia ja Torino peruuttivat ystävyyskaupunkisuhteensa Pietarin kanssa, koska Venäjällä astuivat voimaan lait, jotka syrjivät homoseksuaaleja. 2014 Praha katkaisi ystävyyskaupunkisuhteet Pietarin ja Moskovan kanssa, koska Venäjän joukot hyökkäsivät Ukrainaan.

Vaikka ystävyyskaupunkiperinne on ollut hiipumaan päin, EU tukee ystävyyskaupunkitoimintaa jopa rahallisilla hankkeilla. Kuntaliitto on jäsenenä Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressissa, ja tämä toimielimen eräs tärkeimmistä tehtävistä on ystävyyskaupunkisuhteiden solmimisen edistäminen.

Me valtuustoaloitteen allekirjoittajat esitämme, että Vantaa tarkastelee uudestaan ystävyyskaupunkisuhteensa, mahdollisesti lopettaa suhteet sellaisten kaupunkien kanssa, joissa valtio ja hallinto rikkovat räikeästi ihmisoikeuksia, ja tutkii mahdollisuutta EU-hankkeiden puitteissa solmia uusia ystävyyskaupunkisuhteita esimerkiksi tuoreimpien EU-maiden ja näiden kaupunkien kanssa.”

Kaupunginvaltuusto 31.1.2022 § 17

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkistrategian ja johdon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vantaalla on tällä hetkellä kymmenen ystävyyskaupunkia, joista kahdeksan sijaitsee Euroopassa. Vantaan ystävyyskaupunkeja ovat Frankfurt (Oder, Saksa), Hudding (Ruotsi), Jinan (Kiina), Lyngby-Taarbæk (Tanska), Matte Yehuda (Israel), Mladá Boleslav (Tšekki), Rastattin piirikunta (Saksa),

Salgótarján (Unkari), Slupsk (Puola) ja Kineshma (Venäjä). Kunnat eivät perinteisesti ole olleet ulkopoliittisia toimijoita, vaan ulkopolitiikkaa tehdään Tasavallan presidentin ja valtioneuvoston yhteistyössä.

Johtuen Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan 24.2.2022 Kuntaliitto on kuitenkin suosittanut maaliskuussa 2022 ystävyyskuntatoimintojen keskeyttämistä venäläisten kaupunkien ja kuntien kanssa ja pidättäytymistä uusien toimintojen aloittamisesta. Kuntaliitto on myös suosittanut, ettei uusia Venäjä-yhteistyötä edistäviä hankkeita aloiteta toistaiseksi. Kuntia ei ole kuitenkaan kehoitettu lopettamaan ystävyyskuntasuhteitaan. Kuntaliiton suositus on valmisteltu yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa.

Vantaan venäläisen ystävyyskaupungin Kineshman kanssa yhteistyötä ei ole tehty yli kymmeneen vuoteen, jonka vuoksi ystävyyskaupunkitoiminnan voidaan katsoa rauenneen.

Vantaan kaupunki seuraa tiiviisti ulkoministeriön suosituksia muunkin kansainvälisen yhteistyön osalta. Vantaa tekee myös kansallista yhteistyötä ystävyyskaupunkitoiminnassa ja on mukana mm. C21-kaupunkien Kiina-verkostossa, jossa jaetaan kokemuksia kansainvälisestä toiminnasta.

Nykyiset ystävyyskaupunkisuhteet ovat olleet pitkäaikaisia, alkaen 1950-luvulta. Viimeisin ystävyyskaupunkisuhte on solmittu vuonna 2001. Ystävyyskaupunkisuhteet ovat siis olleet pitkäaikaisia ja niitä on yleensä lopetettu Vantaan kaupungin ystävyyskuntien toimesta lähinnä aktiivisen yhteyden hiipumisen tai kuntaliitosten myötä.

Ystävyyskaupunkisuhteita on alun perin aloitettu rauhanprojektina Euroopassa toisen maailmansodan jälkeen. Toiminnalla on haluttu edistää kaupunkien ja kansalaisten suhteita ja pitää yllä dialogia paikallistasolla ja ihmisten välillä. Vantaan kaupunki tekeekin ystävyyskaupunkien kanssa mm. kouluyhteistyötä, lasten ja nuorison leirimatkoja ja kulttuuriyhteistyötä. Lisäksi kaupungeissa toimivat järjestöt ja ystävyysseurat ovat tehneet yhteistyötä. Ystävyyskaupunkitoiminnalla on mahdollistettu myös kaupunkien yritysten välisiä yhteyksiä. Ystävyyskaupunkiyhteistyöllä voidaan saada aikaan yhteyksiä ja vientimahdollisuuksia, joiden luominen ei muuten olisi helppoa. Koronapandemian aikana ystävyyskaupunkitoiminta on ollut vähäisempää, koska matkustaminen ei ole ollut mahdollista, mutta etäyhteyksien mahdollistamaa yhteydenpitoa on ylläpidetty.

Kuten valtuustoaloitteessa todetaan, ystävyyskaupunkien välinen yhteistyö on vähentynyt aiemmilta vuosikymmeniltä. Vantaalla on aktiivisia ystävyyskaupunkisuhteita, mutta näiden lisäksi on ystävyyskaupunkeja, joiden kanssa yhteistyötarpeita ei ole enää ollut. Nykyisin kaupunkien välistä yhteistyötä toteutetaan enemmän kansainvälisten verkostojen, järjestöjen ja hankkeiden avulla.

Verkosto- ja hanketyö on kuitenkin suurimmalta osalta Eurooppa-keskeistä tarjolla olevan EU-rahoituksen vuoksi. Jos ystävyyskaupunkitoiminnassakin keskitytään vain eurooppalaisiin ystävyyskaupunkeihin, kansainvälinen yhteistyö jää melko Eurooppa-keskeiseksi ja sen ulkopuolinen näkökulma menetetään.

Valtuustoaloitteessa esitettyä ystävyyskaupunkisuhteiden tarkastelua on tärkeää tehdä säännöllisesti. Ystävyyskaupunkisuhteiden lopettamista tai jäädyttämistä toimiala ei kuitenkaan ehdota yllä mainituista perusteluista johtuen. Poikkeuksena on, mikäli Kuntaliitto tai ulkoministeriö antaa asiasta erikseen suosituksen tai joissain tapauksissa johtuen ystävyyskaupunkisuhteiden kauan jatkuneesta passiivisuudesta, sillä suhteet ovat olleet perinteisesti pitkäkestoisia.

Uusien ystävyyskaupunkisuhteiden aloittamista ei suositella, koska ystävyyskaupunkiyhteistyö ei ole enää keskeinen kansainvälisen yhteistyön muoto. Kansainvälinen yhteistyö perustuu ennen kaikkea hankeyhteistyöhön, johon on saatavilla myös kaupungin ulkopuolista rahoitusta. Varsinkin usean eurooppalaisen kaupungin kanssa tehtäviä yhteishankkeita on tarkoitus lisätä. Suhteiden ylläpidossa ja tarkastelussa on tärkeää punnita Vantaan ja ystävyyskaupunkien kansainvälisen toiminnan tarpeita pitkällä aikavälillä.

Kaupunginhallitus 25.4.2022 § 20

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- antaa aloitteen allekirjoittaneelle Suvi Karhulle sekä 22 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana vs. kaupunginjohtaja muutti vastauksen neljännen tekstikappaleen kuulumaan seuraavasti:

Vantaan venäläisen ystävyyskaupungin Kineshman kanssa yhteistyötä ei ole tehty yli kymmeneen vuoteen, *jonka vuoksi ystävyyskaupunkitoiminnan voidaan katsoa rauenneen. Tämän vuoksi ei ole myöskään välitöntä tarvetta päättää ystävyyskaupunkisuhdetta.*

Lisäksi merkittiin, että vs. kaupunginjohtaja täydensi esitystään siten, että vastauksen ensimmäiseen tekstikappaleeseen lisätään luettelo Vantaan ystävyyskaupungeista.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys käsittelyosassa ilmenevillä muutoksilla.

Liite:

- Allekirjoitettu Suvi Karhun ja 22 muun valtuutetun aloite Vantaan ystävyyskaupunkien tarkastelusta

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Kansainvälisten asioiden päällikkö Elina Värtö, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi